

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII
Autoritate de stat autonomă

București, Piața Valter Mărăcineanu nr. 1-3, et. 2, tel/fax. +40-21-3126578,
e-mail: cncd@cncd.org.ro
Operator de date cu caracter personal nr. 11375

HOTĂRÂREA 412
din data de 17.10.2011

Dosar nr.: 297/2011.

Petiția nr.: 4846/18.08.2011.

Petent: Organizația de Femei a Partidului Democrat Liberal, Ministerul Muncii, Familiei și Protecției Sociale, Asociația Ordinul Profesional al Polițiștilor din România.

Reclamat: I S

Obiect: Afirmații cu caracter discriminatoriu la adresa femeilor din cadrul Poliției Române.

I. Numele, domiciliul sau reședința părților.

I.1. Numele, domiciliul, reședința sau sediul petentei:

I.1.1. **Organizația de Femei a Partidului Democrat Liberal**, cu sediul în București, Str. Aleea Mondroșan, Nr.1, Sector 1;

I.1.2. **Ministerul Muncii, Familiei și Protecției Sociale** sediul în București, Str. Dem. I. Dobrescu, nr.2-4, Sector 1;

I.1.3. **Asociația Ordinul Profesional al Polițiștilor din România**, cu sediul în Ploiești, Str. Vasile Lupu, Nr.60, județ Prahova.

I.2. Numele, domiciliul, reședința sau sediul reclamatului:

I.2.1. I S cu domiciliul în orașul

II. Obiectul sesizării și descrierea presupusei fapte de discriminare

Petentii consideră că reclamatul face o afirmație discriminatorie la adresa femeilor din cadrul Poliției Române, respectiv: *"Femeia polițist, după ce a născut doi copii, poate sta patru ani sau chiar să își prelungească Concediul Maternal la cinci ani. În tot acest răgaz, posturile lor rămân libere, nimeni nu poate fi repartizat pe postul respectiv"*.

III. Procedura de citare

1. Petenții au fost citați prin adresa nr. 4846/25.08.2011. Partea reclamată a fost citată prin adresa nr. 4926/25.08.2011, procedura legală de citare fiind astfel îndeplinită, conform O.G. nr.137/2000, republicată.
2. La termenul de audieri stabilit pentru data de 03.02.2010, părțile au fost absente.

IV. Susținerile părților Susținerile petenților

1. Petenții, consideră că reclamatul face o afirmație discriminatorie la adresa femeilor din cadrul Poliției Române, prin afirmația: "*Femeia polițist, după ce a născut doi copii, poate sta patru ani sau chiar să își prelungească Concediul Maternal la cinci ani. În tot acest răgaz, posturile lor rămân libere, nimeni nu poate fi repartizat pe postul respectiv*".
2. Potrivit Legii nr. 202/2002 privind egalitatea de șanse și de tratament între femei și bărbați, republicată, maternitatea nu constituie un motiv de discriminare pentru selecția candidatelor la angajare.
3. Afirmațiile chestorului I \ S reprezintă o încălcare gravă a drepturilor constituționale la egalitate de șanse, la muncă și la educație, prevăzute la următoarele articole din Constituția României din anul 2003.
4. Petenții solicită constatarea faptei de discriminare pe criteriul de gen, săvârșită de chestorul I S

IV.2. Susținerile părților reclamate

1. Prin punctul de vedere emis și depus la dosar, înregistrat cu nr.5186/07.09.2011, partea reclamată susține faptul că afirmațiile făcute în conferința de presă au fost interpretate eronat și au fost scoase din context, întrucât acestea nu sunt nici pe departe discriminatorii și nici nu pune femeia într-o lumină nefavorabilă.
2. Apelativul de „*misogin*” care i-a fost atribuit i se pare exagerat părții reclamate, întrucât atitudinea sa față de femeile polițist nu a fost nicicând una discriminatorie.
3. Partea reclamată susține faptul că a făcut niște afirmații cu privire la posibilitatea ca, pe viitor, *instituțiile de învățământ ale poliției Române să introducă un număr de locuri prestabilite pentru femei și un număr de locuri prestabilite pentru bărbați, în funcție de necesitățile sistemului de ordine publică.*
4. Această afirmație a făcut-o pe fondul unei analize a situației existente la nivelul I.P.J. Vâlcea din care a rezultat faptul că la nivelul instituției pe care o conduce, femeile care, deși termină specializarea ordine publică în instituțiile de învățământ ale M.A.I., după ce sunt repartizate la Inspectoratele Județene de Poliție, respectiv la Posturile de Poliție comunale, nu doresc să își desfășoare activitatea în domeniul de asigurare a ordinii publice conform specializării pe care au terminat-o solicitând mutarea în structurile neoperative ale poliției în spetă, la Serviciul Cabinet – Secretariat, Compartimentul Juridic, Serviciul Logistic
5. Ori de câte ori a avut posibilitatea de a le aproba solicitările a făcut-o fără nicio rezervă, însă în prezent s-a confruntat cu situația în care în structura de

ordine publică nu a putut asigura suficient personal întrucât foarte multe dintre femeile polițiste nu își doresc să lucreze în această structură și mai ales în mediul rural, probabil și datorită riscurilor prea mari la care se supun, a faptului că le este dificil să lucreze în ture întrucât au familii și copii mici în întreținere de care trebuie să aibă grijă sau a condițiilor nu tocmai prielnice de la țară.

6. Față de această situație, reclamatul a analizat alte instituții de profil asemănătoare (Administrația Națională a Penitenciarelor, sau cele din cadrul MAPN), în special instituțiile de profil, care apără ordinea și securitatea națională, unde există, la admitere, locuri limitate pentru femei și bărbați. Astfel apreciază că și instituțiile de învățământ ale Poliției Române ar avea nevoie de o asemenea limitare, în special pentru structura de ordine publică.

7. Reclamatul apreciază că afirmațiile nu constituie fapte de discriminare deoarece aseasta presupune reunirea a cel puțin două elemente, tratarea diferită a unor persoane aflate în situații comparabile, sau dimpotrivă, și lipsa unei justificări obiective. Ori reclamatul consideră că afirmațiile sunt justificate conform legislației europene cât și cea națională, care permite ca în anumite domenii să fie stabilite condiții de recrutare, conforme cu natura activităților ce urmează a fi desfășurate. Deasemenea, pune în vedere faptul că nu suntem în prezența unei discriminări, atunci când, conform naturii activității sau condițiile de exercitare a acesteia, caracteristica în cauză constituie o cerință profesională esențială și determinantă, astfel încât obiectivul să fie legitim și cerința să fie proporțională.

8. Toate acele normative care interzic discriminarea pe criteriul sexului, atât naționale cât și internaționale, prevăd că pot fi anumite excepții, în care anumite îngrădiri sau condiții de recrutare, nu pot fi apreciate ca discriminatorii, cum ar fi stabilirea anumitor condiții privind recrutarea personalului în cadrul armatei, poliției sau al penitenciarelor. În acest sens reclamatul amintește art.4 alin.1 din Directiva Uniunii Europene nr.2000/78/CE, *„statele membre pot să prevadă că un tratament diferențiat bazat pe o caracteristică legată de unul din motivele menționate la art.1, nu constituie o discriminare atunci când, având în vedere natura unei activități profesionale sau condițiile de exercitare a acesteia, caracteristica în cauză constituie o cerință profesională esențială și determinantă, astfel încât obiectivul să fie legitim, iar cerința să fie proporțională.”*

9. Deasemenea, reclamatul pune în vedere faptul că există un punct de vedere al CNCD, la solicitarea MAPN, care susține faptul că limitarea locurilor destinate femeilor în instituțiile de învățământ ale unor structuri, nu constituie discriminare, iar conform legislației, pot exista situații în care unele locuri de muncă sunt rezervate persoanelor de un anumit sex: posturi cu caracteristici bine determinate din cadrul poliției, al armatei sau al penitenciarelor, etc.

10. Reclamatul consideră că principiul nediscriminării se aplică în trei domenii: egalitatea plății, egalitate de tratament și securitate socială. Ori față de formele de discriminare reținute de O.G. nr.137/2000, republicată, consideră că propunerea acestuia nu poate fi apreciată ca fiind discriminare directă sau indirectă, cu atât mai mult cu cât la nivel național, mai multe instituții de învățământ au precedat și procedează în continuare în același mod, reartizând locuri limitate pentru femei și pentru bărbați.

11. Legea 202/2002 privind egalitatea de șanse și tratament între femei și bărbați, prevede la art.5 „o diferență de tratament bazată pe o caracteristică de sex când, datorită naturii activităților profesionale specifice avute în vedere sau a cadrului în care acestea se desfășoară, constituie o cerință profesională autentică și determinantă, atât timp cât obiectivul e legitim și cerința proporțională.” Deasemenea, OG nr.137/2000, prevede că anumite situații, excepționale, nu pot fi apreciate ca discriminatorii, dacă sunt justificate obiectiv de un scop legitim. În speță, reclamatul consideră că nu sunt întrunite elementele faptelor prevăzute de art.15 din OG nr.137/2000, întrucât aceasta este calificată prin scop, iar fapta trebuie să vizeze atingerea demnității.

12. Cu privire la afirmația că „femeile vin, stau puțin, fac un copil și apoi intră în concediu” a fost făcută în sensul în care am adus în atenția presei o justificare a insuficienței de personal pentru o activitate optimă, și nicidecum că acestea ar trebui excluse din sistem, făcută pe fondul raportărilor subordonaților care au informat că ori de câte ori o femeie intră în concediu de creștere copil, aceștia trebuia să îi preia toată activitatea și astfel, nu își mai pot exercita activitatea în bune condiții.

13. Reclamatul susține că aspectele prezentate în cadrul conferinței de presă, au fost doar simple constatări ale unei situații de fapt la nivel local.

V. Motivele de fapt și de drept.

1. În fapt, Colegiul Director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării (CNCD), reține spre soluționare prezenta cauză ce privește un posibil comportament discriminatoriu al reclamatului, Chestor I S., Șeful Inspectoratului Județean de Poliție Vâlcea, concretizat în afirmații cu caracter posibil discriminatoriu.

2. Astfel, reținem că în data de 10 august anul curent, reclamatul, în cadrul unei conferințe de presă, organizate cu prilejul prezentării raportului semestrial de activitate al Inspectoratului Poliției Județene, a făcut următoarele afirmații: „Femeile nu se pot adapta la condițiile de muncă din mediul rural, în primul rând condițiile de igienă în lumea satului fiind cu totul altele decât la oraș, După ce a născut doi copii, femeia polițist poate sta patru sau chiar să își prelungească Concediul Maternal la cinci ani. În tot acest răgaz, posturile lor rămân libere, nimeni nu poate fi repartizat pe postul respectiv. Pentru că sunt mult mai silitoare și învață mult mai bine, an de an, tot mai multe femei iau examenul în poliție. De aceea trebuie stabilit din timp, numărul de locuri pentru bărbați și pentru femei.”

3. În drept, Colegiul Director reține dispozițiile **Convenției Europene a Drepturilor Omului**, care la **art.14** dispune că *”Exercitarea drepturilor și libertăților recunoscute de prezenta convenție, trebuie să fie asigurată fără nici un fel de deosebire bazată, în special, pe sex, rasă, culoare, limbă, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine națională sau socială, apartenență la o minoritate națională, avere, naștere sau orice altă situație.”*

4. **Protocolul nr.12 la Convenția Europeană a Drepturilor Omului**, care la **art.1** dispune interzicerea generală a discriminării, respectiv **paragraful 1** *”Exercitarea oricărui drept prevăzut de lege trebuie să fie asigurată fără nici un*

fel de discriminare bazată, în special, pe sex, rasă, culoare, limbă, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine națională sau socială, apartenență la o minoritate națională, avere, naștere sau orice altă situație” și **paragraful 2** "Nimeni nu va fi discriminat de o autoritate publică, pe baza oricăruia dintre motivele menționate la paragraful 1”.

5. Conform definiției discriminării, dată de O.G. 137/2000 care la art.2 alin.1 prezintă **condițiile generale ale faptelor de discriminare**, putem considera o faptă ca fiind discriminatorie, dacă suntem în prezența unei *diferențe, bazată pe un criteriu, ce aduce atingere unui drept prevăzut de normele legale interne și internaționale, fără să existe o justificare obiectivă în ce privește respectiva diferențiere.*

6. Astfel, o faptă poate fi considerată discriminatorie, dacă aduce atingere unui drept, oricare dintre cele prevăzute și garantate de tratatele internaționale ratificate de România sau cele prevăzute de legislația națională, **dupa cum dispune și O.G. 137/2000, care la art.1 alin.2** prevede că "*Principiul egalității între cetățeni, al excluderii privilegiilor și discriminării, sunt garantate în special în exercitarea următoarelor drepturi:*"; **art.2 alin.1** "*..... restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege,*", precum și **Protocolul nr.12** la Convenția Europeană a Drepturilor Omului, art.1 alin.1 "*Exercitarea oricărui drept prevăzut de lege,*".

7. Analizând faptele expuse în petiție, Colegiul Director se raportează la Curtea Europeană a Drepturilor Omului, care legat de **art.14** din Convenție, privind interzicerea discriminării, a apreciat că diferența de tratament devine discriminare, atunci când se **induc distincții între situații analoage și comparabile, fără ca acestea să se bazeze pe o justificare rezonabilă și obiectivă.** Instanța europeană a decis în mod constant că pentru ca o asemenea încălcare să se producă, "*trebuie stabilit că persoane aflate în situații analoage sau comparabile, în materie, beneficiază de un tratament preferențial și că această distincție nu-și găsește nici o justificare obiectivă sau rezonabilă*" (vezi CEDO, 18.02.1991, Fredin vs. Suedia, paragraf 60; 23.06.1993, Hoffman vs. Austria, paragraf 31; 28.09.1995 Spadea și Scalabrino vs. Italia).

8. În același sens, Curtea Europeană de Justiție a statuat *principiul Egalității* ca unul dintre principiile generale ale dreptului comunitar. În sfera dreptului comunitar, principiul egalității **exclde ca situațiile comparabile să fie tratate diferit și situațiile diferite să fie tratate similar, cu excepția cazului în care tratamentul este justificat obiectiv** (vezi Sermide Spa vs. Cassa Conguaglio Zuchero and Others, cauza 106/83, 1984 ECR 4209, paragraf 28; Koinopraxia Enoseon Georgikon Sinetairismon Diacheir iseos Enchorion Proionton Syn PE (KYDEP) vs. Council of the European Union and Commission of the European Communities, Cauza C-146/91, 1994 ECR I-4199; Cauza C-189/01, Jippes and others 2001 ECR I-5689, parag.129).

9. Reținând, în coroborare cu aceste aspecte, definiția discriminării, astfel cum este reglementată prin art.2 alin.1 din O.G. 137/2000, cu modificările și completările ulterioare, republicată, Colegiul Director se raportează la modul în care sunt întrunite, cumulativ, elementele constitutive ale art.2. Pentru a ne afla

În domeniul de aplicare al art.2 alin.1, deosebirea, excluderea, restricția sau preferința trebuie să aibă la bază unul dintre criteriile prevăzute la articolul în cauză, deasemenea trebuind să se refere la persoane aflate în situații comparabile dar care sunt tratate în mod diferit, datorită apartenenței lor la una dintre categoriile prevăzute în textul de lege menționat mai sus. Așa cum reiese din motivația invocată mai devreme, pentru a ne găsi în situația unei fapte de discriminare, trebuie să avem două situații comparabile la care tratamentul aplicat să fi fost diferit. Subsecvent, tratamentul diferențiat trebuie să urmărească sau să aibă ca efect restrângerea ori înlăturarea recunoașterii, folositei sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale ori a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice.

10. Curtea Europeană a Drepturilor Omului a apreciat prin jurisprudența sa, că statele contractante dispun de o anumită marjă de apreciere pentru a determina dacă și în ce măsură diferențele între situații analoge sau comparabile, sunt de natură să justifice distincțiile de tratament juridic aplicat (22.10.1996 Stubbings et autres vs. Royaume-Uni, parag.75).

11. Coroborat actului normativ care reglementează prevenirea și combaterea tuturor formelor de discriminare precum și atribuțiile și domeniul de activitate al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării, Colegiul Director trebuie să analizeze în ce măsură obiectul unei petiții este de natură să cadă sub incidența prevederilor O.G.137/2000, republicată, cu modificările și completările ulterioare. Astfel, Colegiul Director, analizează, în strânsă legătură în ce măsură obiectul unei petiții întrunește, în primă instanță, elementele art.2 din ordonanță, cuprins în Capitolul I – Principii și definiții, și subsecvent, elementele faptelor prevăzute și sancționate contravențional în Capitolul II – Dispoziții Speciale, secțiunea I-VI din Ordonanță.

12. Colegiul Director, analizează dacă obiectul unei petiții întrunește elementele art.2 din Ordonanță, sub aspectul scopului sau efectului creat, ce a dat naștere ori nu unei circumstanțe concretizate generic în restricție, excludere, deosebire sau preferință, și care circumstanțiat la situația din prezenta cauză, poate să îmbrace forma unui tratament diferit, indus între persoane care se află în situații analoge sau comparabile, datorită unor criterii determinate și care are ca scop sau efect restrângerea sau înlăturarea recunoașterii, folosinței ori exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale ori a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice.

13. În măsura în care se reține întrunirea elementelor constitutive ale art.2 din ordonanță, comportamentul în speța atrage răspunderea contravențională, după caz, în condițiile în care sunt întrunite elementele constitutive ale faptelor de contravenționale prevăzute și sancționate de O.G.137/2000.

14. În deprt, **Declarația Universală a Drepturilor Omului, la art. 7**, prevede că „*Toți oamenii sunt egali în fața legii și au, fără nici o deosebire, dreptul la o egală protecție a legii. Toți oamenii au dreptul la o protecție egală împotriva oricarei discriminări care ar viola prezenta declarație și împotriva oricarei provocări la o asemenea discriminare.*” **Art. 2** al aceluiași document, statuează

că „Fiecare om se poate prevala de toate drepturile și libertățile proclamate în prezenta declarație fără nici un fel de deosebire ca, de pildă, deosebirea de rasă, culoare, sex, limbă, religie, opinie politică sau orice altă opinie, de origine națională sau socială, avere, naștere sau orice alte împrejurări. În afara de aceasta, nu se va face nici o deosebire după statutul politic, juridic sau internațional al țării sau al teritoriului de care ține o persoană, fie ca aceasta țara sau teritoriu sunt independente, sub tutelă, neautonome sau supuse vreunei alte limitări de suveranitate.”

15. **Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice**, ratificat de România la 31 octombrie 1974, prin Decretul nr.212, publicat în „Buletinul Oficial al României”, partea I, nr.146/20 noiembrie 1974, prevede în **art.20 alin.2** că „Orice îndemn la ură națională, rasială (...), care constituie o incitare la discriminare, la ostilitate sau la violență, este interzisă prin lege.” **Art. 26** prevede că „Toate persoanele sunt egale în fața legii, și au, fără discriminare, dreptul la ocrotire egală din partea legii. În această privință, legea trebuie să interzică orice discriminare și să garanteze tuturor persoanelor o ocrotire egală și eficace contra oricărei discriminări, în special de rasă, culoare, (...), origine națională sau socială, (...), sau întemeiată pe orice altă împrejurare”.

16. **Convenția internațională privind eliminarea tuturor formelor de discriminare rasială**, ratificată de România prin Decretul 345 din 14 iulie 1970, prevede în **art.2** că „Statele părți condamnă discriminarea rasială și se angajează să urmeze, prin toate mijloacele potrivite și fără întârziere, o politică menită să elimine orice formă de discriminare rasială, să favorizeze înțelegerea între toate rasele și în acest scop (...) b) fiecare stat parte se angajează să nu încurajeze, să nu apere și să nu sprijine discriminarea rasială practică de vreo persoană sau organizație, oricare ar fi ea.”

17. Trebuie avut în vedere **art.30 referitor la libertatea de exprimare, care la alin.1 și 6 din Constituția României**, republicată, prevede că „(1) Libertatea de exprimare a gândurilor, a opiniilor sau a credințelor și libertatea creațiilor de orice fel, prin viu grai, prin scris, prin imagini, prin sunete sau prin orice alte mijloace de comunicare în public, sunt inviolabile. (6) Libertatea de exprimare nu poate prejudicia demnitatea, onoarea, viața particulară a persoanei și nici dreptul la propria imagine.”

18. În aceiași ordine de idei, trebuie avut în vedere faptul că **Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice**, ratificat de România la 31 octombrie 1974, prin Decretul nr.212, publicat în „Buletinul Oficial al României”, partea I, nr.146/20 noiembrie 1974, prevede în **art.19 paragraful 3**, că „exercitarea drepturilor prevăzute la paragraful 2 al prezentului articol (dreptul la libertatea de exprimare) **comportă îndatoriri și răspunderi speciale**. În consecință ea poate fi supusă anumitor limitări, care trebuie însă stabilite în mod expres prin lege și care sunt necesare: **a) respectării drepturilor sau reputății altora; b) apărării, securității naționale, ordinii publice, sănătății sau moralității publice**”. Astfel se poate concluziona faptul că dreptul la liberă exprimare nu este un drept absolut și că exercitarea lui trebuie realizată în anumite condiții, de altfel stabilite în considerarea și pentru protejarea demnității persoanei.

19. În cadrul sistemului instituțional regional al drepturilor omului, **Convenția Europeană a Drepturilor Omului**, ratificată de România prin legea 30 din 18 mai 1994, prevede în **art.10** că „*orice persoană are dreptul la libertatea de exprimare*”, însă precizează în mod expres limitele acestui drept în alin.2 al aceluiași articol, respectiv „*exercitarea acestui drept, poate fi supusă unor formalități, restrângeri, condiții sau sancțiuni prevăzute de lege, care constituie măsuri necesare, într-o societate democratică, pentru (...) protecția reputației sau a drepturilor altora*”.

20. Astfel, Colegiul Director reține că dintre toate drepturile și libertățile garantate de Convenția Europeană a Drepturilor Omului și de protocoalele sale adiționale, numai cu privire la libertatea de exprimare, dispune că exercitarea acesteia comportă îndatoriri și responsabilități.

21. Curtea Europeană a Drepturilor Omului, prin jurisprudența sa, reafirmă că „*libertatea de exprimare, garantată de convenție, constituie unul din fundamentele esențiale ale unei societăți democratice și una din cerințele prioritare ale progresului societății și împlinirilor personale. Sub rezerva paragrafului 2 al art. 10, ea acoperă nu numai informațiile și ideile primite favorabil sau cu indiferență ori considerate inofensive, dar și pe acelea care offensează, șochează sau deranjează. Acestea sunt cerințele pluralismului, toleranței și spiritului deschis fără de care nu există o societate democratică.*” (Hotărârea Curții Europene în cauza *Oberschlick vs. Austria*, paragraf 57). În aceeași ordine de idei, Curtea afirmă că „*limitele criticii acceptabile sunt mai largi cu privire la politicieni, decât în raport cu indivizii obișnuiți. Spre deosebire de cei din urmă, politicienii trebuie să accepte în mod inevitabil și conștient, verificarea strictă a fiecărui cuvânt și faptă, atât din partea ziaristilor cât și a marelui public și, în consecință, trebuie să dovedească un grad mai mare de toleranță, îndeosebi atunci când ei înșiși fac afirmații publice susceptibile de a fi criticate. Politicianul este și el îndreptățit la protecția reputației sale, chiar și atunci când acționează în calitate oficială, dar cerința acestei protecții trebuie cântărită în raport cu interesul dezbaterii libere a chestiunilor politice.*” (Hotărârea Curții Europene în cauza *Oberschlick vs. Austria*, paragraf 59).

22. În lumina prevederilor art.10 paragraf 2 al Convenției Europene a Drepturilor Omului, analizând petiția și având în vedere legislația națională privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, ne aflăm în situația de a analiza dacă dreptul la libera exprimare al reclamatului este supus unor condiții, restrângeri sau sancțiuni prevăzute de lege, măsuri care sunt necesare, într-o societate democratică, pentru protecția reputației sau a drepturilor altora.

23. Analizând declarațiile făcute, constatăm că afirmațiile ce privesc **propunerea de a se avea în vedere, pe viitor, limitarea numărului de femei, la admiterea în instituțiile de învățământ din cadrul poliției române**, se încadrează în limitele acesteia, în sensul în care reclamatul face anumite afirmații, bazate pe constatări personale, la nivelul IPJ Vâlcea, în baza căreia pune în discuție o problemă de interes general – lipsa resursei umane din cadrul IPJ Vâlcea, cauze, efecte și posibilități de ameliorare a acesteia, prin reținerea unui număr limitat de

locuri, în cadrul școlilor de profil, pentru femei, raportându-se la situația din alte asemenea școli (MAPN, Administrația Națională a Penitenciarelor, etc.).

24. Colegiul reiterează că un aspect definitoriu al discriminării îl constituie faptul că diferența de tratament este bazată pe o caracteristică, respectiv un criteriu interzis. Ca atare, tratamentul aplicat trebuie să fie diferit de cel care a fost sau ar fi aplicabil unei persoane dintr-un grup relevant, în circumstanțe similare sau comparabile. Or, discriminarea directă presupune atingerea adusă beneficiului unui drept al persoanei discriminate tocmai datorită apartenenței acesteia la un grup (de exemplu: origine rasială sau etnică, religie, etc). Din acest punct de vedere discriminarea directă presupune o legătură de cauzalitate identificabilă între actul sau faptul diferențierii și apartenența la una dintre caracteristicile sau unul dintre criteriile cuprinse în norma juridică și individualizate la persoana care este supusă discriminării.

25. Această legătură de cauzalitate reiese din definiția cuprinsă în art.2 al O.G. 137/2000, republicată, în particular, prin utilizarea sintagmei „pe bază de”, dispunând că prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, „pe bază de...”. Legătura de cauzalitate presupune considerarea motivului sau a motivelor care au stat la baza actelor aplicate în cauzele de discriminare (*tratamentul diferențiat*) și impun a analiza dacă un criteriu interzis (*origine rasială sau etnică, vârstă, dizabilitate, sex, etc.*) invocat de către reclamant (petent), constituie un factor relevant sau determinant, în acțiunea sau inacțiunea imputată pârâtului (reclamatului).

26. Astfel, natura discriminării, sub aspectul ei constitutiv, decurge tocmai din faptul că diferența de tratament este determinată de existența unui criteriu, ceea ce presupune o legătură de cauzalitate între tratamentul diferit imputat și criteriul interzis de lege, invocat în situația persoanei care se consideră discriminată. Același raționament este aplicabil și în cazul discriminării indirecte, astfel cum este prevăzut în art.2 alin.3 din O.G. 137/2000, republicată, cu precizarea că raportul de cauzalitate este indirect, și cu atât mai mult în cazul **hărțuirii**, așa cum este reglementată în art.2 alin.5 al ordonanței mai sus menționate. În cazul hărțuirii, **raportul de cauzalitate este direct**, iar acest aspect rezultă din însăși formularea dată de legiuitor, în speță „*comportamentul pe criteriu de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convongeri, gen, orientare sexuală, apartenență la o categorie defavorizată, vârstă, handicap, statut de refugiat ori azilant sau orice alt criteriu care duce la crearea unui cadru intimidant, ostil, degradant ori ofensiv.*”

27. Astfel, Colegiul trebuie să analizeze, din întreg probatoriul depus în cauză, măsura în care poate fi reținut un **raport de cauzalitate direct sau indirect** între faptele imputate și un eventual criteriu invocat, respectiv existența unui raport de analogie sau comparabilitate între persoane în privința cărora s-a indus un tratament mai puțin favorabil.

28. Pe cale de consecință, Colegiu constată că afirmațiile ce privesc faptul că *femeile nasc doi copii și intră în concediu maternal pentru 4 sau 5 ani*, constituie faptă de **hărțuire**, în sensul în care suntem în prezența unor afirmații ce depășesc limitele libertății de exprimare, prin aceea că sunt de natură a aduce garve atingeri dreptului la demnitate al persoanelor de sex feminin, prin reținerea

ca și cauză directă a lipsei de personal din cadrul IPJ, a faptului că femeile intră des în concediu iar bărbații trebuie să le preia atribuțiile acestora. Astfel suntem în prezența unei afirmații, bazată pe criteriul sexului, ce are ca efect crearea unui cadru *intimidant, ostil, degradant ori ofensiv*.

Opinie concurentă exprimată de Cazacu Ioana Liana, Haller István, Jura Cristian și Vlaș Claudia Sorina privind încadrarea juridică a faptei

1. Considerăm că sunt incidente și prevederile art. 2 alin. 1 și art. 15 al **O.G. nr. 137/2000**, republicată.

2. Conform art. 2 alin. 1 al **O.G. nr. 137/2000**, republicată, „*prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenență la o categorie defavorizată, precum și orice alt criteriu care are ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice*”.

3. Afirmațiile reclamatului care fac obiectul petiției reprezintă o deosebire pe baza de gen care are ca efect restrângerea, în condiții de egalitate, a dreptului la demnitate.

4. Conform art. 15 al **O.G. nr. 137/2000**, republicată, „*constituie contravenție, conform prezentei ordonanțe, dacă fapta nu intra sub incidența legii penale, orice comportament manifestat în public, având caracter de propagandă naționalist-șovină, de instigare la ură rasială sau națională, ori acel comportament care are ca scop sau vizează atingerea demnității ori crearea unei atmosfere de intimidare, ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare, îndreptat împotriva unei persoane, unui grup de persoane sau unei comunități și legat de apartenența acestora la o anumită rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie socială sau la o categorie defavorizată ori de convingerile, sexul sau orientarea sexuală a acestuia*”.

5. Afirmațiile reclamatului care fac obiectul petiției reprezintă un comportament manifestat în public care vizează atingerea demnității femeilor, totodată crează o atmosferă ostilă, degradantă îndreptată împotriva acestor persoane.

7. Chiar dacă am admite ipoteza că afirmațiile reclamatului care fac obiectul petiției nu au avut ca scop atingerea demnității femeilor, trebuie reținute următoarele:

7.1. Practic în toate tratatele internaționale din domeniul discriminării elementul de scop nu are relevanță. (Spre exemplu **Protocolul adițional nr. 12 la Convenția europeană a drepturilor omului**, ratificat de România prin **Legea nr. 103/2006**, art. 1 alin. 1 prevede: „*Dreptul de a te bucura de oricare din drepturile prevăzute de lege trebuie să fie asigurat fără nici o discriminare bazată, în special, pe sex, pe rasă, culoare, limbă, religie, opinii politice sau orice*

alte opinii, origine națională sau socială, apartenență la o minoritate națională, avere, naștere sau orice altă situație”).

7.2. Și legislația din România, la partea generală a **O.G. nr. 137/2000**, republicată, arată că în domeniul discriminării scopul de a discrimina nu are relevanță:

(1) *Potrivit prezentei ordonanțe, prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenență la o categorie defavorizată, precum și orice alt criteriu care are ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice.*

[...]

(3) *Sunt discriminatorii, potrivit prezentei ordonanțe, prevederile, criteriile sau practicile aparent neutre care dezavantajează anumite persoane, pe baza criteriilor prevăzute la alin. (1), față de alte persoane, în afară cazului în care aceste prevederi, criterii sau practici sunt justificate obiectiv de un scop legitim, iar metodele de atingere a aceluși scop sunt adecvate și necesare.*

(4) *Orice comportament activ ori pasiv care, prin efectele pe care le generează, favorizează sau defavorizează nejustificat ori supune unui tratament injust sau degradant o persoană, un grup de persoane sau o comunitate față de alte persoane, grupuri de persoane sau comunități atrage răspunderea contravențională conform prezentei ordonanțe, dacă nu intră sub incidența legii penale.*

7.3. Chiar și art. 15 din **O.G. nr. 137/2000**, republicată, referitor la care unii membrii ai Colegiului director consideră că stabilește elementul de intenție directă, formulează: „*acel comportament care are ca scop sau vizează*”. Această formulare este puțin ambiguă, dar nu rezultă elementul de intenție directă. Formularea „*vizează*” poate acoperi o altă formă de culpă, și nu doar intenția directă.

7.4. **O.G. nr. 2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor**, la art. 1, stabilește: „*constituie contravenție fapta săvârșită cu vinovăție*”. Prin urmare scopul faptei nu are relevanță în domeniul contravențional.

7.5. În nici un caz scopul unei afirmații nu poate fi probat. Astfel dacă am admite ipoteza conform căreia se poate stabili încălcarea dreptului la demnitate doar în situația în care scopul afirmației este atingerea demnității ori crearea unei atmosfere de intimidare, ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare, această parte a art. 15 al **O.G. nr. 137/2000** nu ar fi niciodată aplicabilă, ceea ce contravine intenției legiuitorului.

8. Având în vedere faptul că există un conflict de drepturi (între libertatea de exprimare și dreptul la demnitate), considerăm că este necesar să stabilim limita dintre cele două drepturi.

8.1. Trebuie precizat că libertatea de exprimare nu este un drept absolut. Atât conform legislației din România cât și în conformitate cu **Convenția**

europăană a drepturilor omului, acest drept nu numai că poate, dar chiar trebuie să fie restrâns. Privind libertatea de exprimare, Curtea Europeană a Drepturilor Omului analizează trei aspecte:

1. legalitatea restrângerii, și anume existența unei baze legale interne (arătând că prevederea nu trebuie neapărat să îmbrace forma unei legi scrise), și calitatea normei juridice (legea trebuie să fie accesibilă, precisă și previzibilă în așa fel încât să se înțeleagă restrângerea în mod clar, totodată trebuie să permită estimarea consecințelor faptelor contrare legii);
2. legitimitatea restrângerii, ceea ce trebuie să fie prevăzută de **Convenție** (pentru securitatea națională, integritatea teritorială, siguranța publică, apărarea ordinii, prevenirea infracțiunilor, protecția sănătății, moralei, reputației sau a drepturilor altora, pentru a împiedica divulgarea de informații confidențiale, pentru a garanta autoritatea și imparțialitatea puterii judecătorești);
3. necesitatea restrângerii într-o societate democratică.

8.2.1. Legalitatea restrângerii se regăsește în art. 15 al **O.G. nr. 137/2000**, republicată în **Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 99/8.II.2007**.

8.2.2. Legitimitatea este dată de necesitatea protejării drepturilor altuia. Dreptul la demnitate este garantat și prin art. 1 alin. 3 al **Constituției României** („România este stat de drept, democratic și social, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile cetățenilor, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme, în spiritul tradițiilor democratice ale poporului român și idealurilor Revoluției din decembrie 1989 și sunt garantate”). Art. 30 alin. 6 al **Constituției României** arată că „Libertatea de exprimare nu poate prejudicia demnitatea, onoarea, viața particulară a persoanei nici dreptul la propria imagine”, motiv pentru care Curtea Constituțională a României, prin **Decizia nr. 62 din 18.01.2007**, a anulat abrogarea insultei și calomniei din **Codul penal al României**), pe considerentul că dreptul la demnitate este una dintre valorile supreme: „Obiectul juridic al infracțiunilor de insultă și calomnie, prevăzute de art. 205 și, respectiv, art. 206 din Codul penal, îl constituie demnitatea persoanei, reputația și onoarea acesteia. Subiectul activ al infracțiunilor analizate este necircumstanțiat, iar săvârșirea lor se poate produce direct, prin viu grai, prin texte publicate în presa scrisă sau prin mijloacele de comunicare audiovizuale. Indiferent de modul în care sunt comise și de calitatea persoanelor care le comit — simpli cetățeni, oameni politici, ziarști etc. —, faptele care formează conținutul acestor infracțiuni lezează grav personalitatea umană, demnitatea, onoarea și reputația celor astfel agresați. Dacă asemenea fapte nu ar fi descurajate prin mijloacele dreptului penal, ele ar conduce la reacția de facto a celor ofensați și la conflicte permanente, de natură să facă imposibilă conviețuirea socială, care presupune respect față de fiecare membru al colectivității și prețuirea în justa măsură a reputației fiecăruia. De aceea, valorile menționate, ocrotite de Codul penal, au statut constituțional, demnitatea omului fiind consacrată prin art.1 alin.(3) din Constituția României ca una dintre valorile supreme.”

8.2.3. Privind necesitatea limitării dreptului de exprimare, Curtea Europeană a Drepturilor Omului (în continuare CEDO) a elaborat următorul set de principii:

- a) libertatea de exprimare constituie unul din fundamentele esențiale ale societății democratice, și una dintre condițiile de bază ale progresului societății și ale autorealizării individuale (**HANDYSIDE împotriva REGATULUI UNIT**, nr. 5493/72, 7 decembrie 1976, § 49; **GLIMMERVEEN și HAGENBEEK împotriva OLANDEI**, 8348/78 și 8406/78, 11 octombrie 1979; **LINGENS împotriva AUSTRIEI**, nr. 9815/82, 8 iulie 1986, § 41; **CASTELLS împotriva SPANIEI**, nr. 11798/85, 23 aprilie 1992, § 42; **OTTO-PREMIER-INGESTRUTE împotriva AUSTRIEI**, nr. 13470/87, 20 septembrie 1994, § 49; **JERSILD împotriva DANEMARCEI** [Marea Cameră], nr. 15890/89, 23 septembrie 1994, § 31; **WINGROVE împotriva REGATULUI UNIT**, nr. 19/1995/525/611, 25 noiembrie 1996, § 52; **INCAL împotriva TURCIEI**, nr. 41/1997/825/1031, 9 iunie 1998, § 46; **FRESSOZ și ROIRE împotriva FRANȚEI** [Marea Cameră], nr. 29183/95, 21 ianuarie 1999, § 45; **CEYLAN împotriva TURCIEI** [Marea Cameră], nr. 23556/94, 8 iulie 1999, § 74; **ERDOĞDU și INCE împotriva TURCIEI**, nr. 25067/94 și 25068/94, 8 iulie 1999, § 47; **GERGER împotriva TURCIEI**, nr. 24919/94, 8 iulie 1999, § 46; **SÜREK și ÖZDEMİR împotriva TURCIEI**, nr. 23927/94 și nr. 24277/94, 8 iulie 1999, § 57/i; **SÜREK împotriva TURCIEI NR. 1**, nr. 26682/95, 8 iulie 1999, § 58; **SÜREK împotriva TURCIEI NR. 4**, nr. 24762/94, 8 iulie 1999, § 54; **OKÇUOĞLU împotriva TURCIEI**, nr. 24246/94, 8 iulie 1999, § 43/i; **ÖZTÜRK împotriva Turciei** [Marea Cameră], nr. 22479/93, 28 septembrie 1999, § 64; **NILSEN și JOHNSEN împotriva NORVEGIEI** [Marea Cameră], nr. 23118/93, 25 noiembrie 1999, § 43; **ŞENER împotriva TURCIEI**, nr. 26680/95, 18 iulie 2000, § 39; **KARKIN împotriva TURCIEI**, nr. 43928/98, 23 septembrie 2003, § 27; **ERDOĞDU împotriva TURCIEI**, nr. 25723/94, 15 iunie 2000, § 52; **ŞENER împotriva TURCIEI**, nr. 26680/95, 18 iulie 2000, § 39; **İBRAHİM AKSOY împotriva TURCIEI**, nr. 28635/95, 30171/96 și 34535/97, 10 octombrie 2000, § 51; **E.K. împotriva TURCIEI**, nr. 28496/95, 7 februarie 2002, § 69; **GÜNDÜZ împotriva TURCIEI**, nr. 35071/97, 4 decembrie 2003, § 37);
- b) libertatea de exprimare nu vizează doar informațiile sau ideile primite favorabil sau considerate a fi inofensive sau indiferente, ci și cele care offensează, șochează sau incomodează statul sau orice parte a populației; acestea sunt cerințele pluralismului, toleranței și înțelegerii, fără de care nu poate exista o societate democratică; libertatea de exprimare are și excepții, dar care trebuie interpretate în mod strict, iar necesitatea oricărei restrângerii trebuie stabilite în mod convingător (**HANDYSIDE împotriva REGATULUI UNIT**, nr. 5493/72, 7 decembrie 1976, § 49; **GLIMMERVEEN și HAGENBEEK împotriva OLANDEI**, 8348/78 și 8406/78, 11 octombrie 1979; **CASTELLS împotriva SPANIEI**, nr. 11798/85, 23 aprilie 1992, § 42; **OTTO-PREMIER-INGESTRUTE împotriva AUSTRIEI**, nr. 13470/87, 20 septembrie 1994, § 49; **INCAL împotriva TURCIEI**, nr. 41/1997/825/1031, 9 iunie 1998, § 46; **FRESSOZ și ROIRE împotriva FRANȚEI** [Marea Cameră], nr. 29183/95, 21 ianuarie 1999, §

- f) toleranța și respectarea demnității umane constituie fundamentul democrației și societății pluraliste, prin urmare este necesar ca în societățile democratice să se sancționeze sau chiar să se prevină orice formă de expresii care diseminează, incită, promovează sau justifică ura bazată pe intoleranță, cu condiția ca orice formalitate, condiție, restricție sau amendă impusă să fie proporțională cu legitimitatea invocată (**GÜNDÜZ împotriva TURCIEI**, nr. 35071/97, 4 decembrie 2003, § 40);
- g) art. 17 al **Convenției** previne ca grupurile totalitare sau persoanele care incită la ură rasială să exploateze în propriul interes principiile enunțate, întrucât scopul acestor grupări este de a distruge drepturile și libertățile; această prevedere se referă și la activitățile politice (**GLIMMERVEEN și HAGENBEEK împotriva OLANDEI**, 8348/78 și 8406/78, 11 octombrie 1979; **OHENSBERGER împotriva AUSTRIEI**, nr. 21318/93, 2 septembrie 1994);
- h) abuzul cu libertatea de exprimare nu este compatibil cu democrația și drepturile omului, încalcă drepturile altora (**WITZSCH împotriva GERMANIEI**, nr. 7485/03, 13 decembrie 2005);
- i) anumite expresii concrete reprezintă un limbaj al urii, care pot insulta indivizi sau grupuri de persoane, iar aceste expresii nu se bucură de protecția articolului 10 al **Convenției** (**JERSILD împotriva DANEMARCEI** [Marea Cameră], nr. 15890/89, 23 septembrie 1994, § 35; **GÜNDÜZ împotriva TURCIEI**, nr. 35071/97, 4 decembrie 2003, § 41);
- j) atacurile vehemente împotriva grupurilor religioase sau etnice sunt incompatibile cu valorile proclamate și garantate de Convenție, și anume toleranța, pacea socială și nediscriminarea (**NORWOOD împotriva REGATULUI UNIT**, nr. 23131/03, 16 noiembrie 2004, **IVANOV împotriva RUSIEI**, nr. 35222/04, 20 februarie 2007);
- k) se poate invoca necesitatea restrângerii libertății de exprimare în situația în care există o nevoie publică urgentă; statele au o anumită marjă de apreciere privind existența nevoii, dar această apreciere se completează cu supervizarea europeană atât a legislației cât și a modului de aplicare al legislației de instanțele independente; CEDO este împuternicit să ofere interpretarea în ce măsură restricția sau sancționarea este reconciliabilă cu libertatea de exprimare (**HANDYSIDE împotriva REGATULUI UNIT**, nr. 5493/72, 7 decembrie 1976, § 49; **LINGENS împotriva AUSTRIEI**, nr. 9815/82, 8 iulie 1986, § 39; **OTTO-PREMIINGER-INSTITUTE împotriva AUSTRIEI**, nr. 13470/87, 20 septembrie 1994, § 50; **WINGROVE împotriva REGATULUI UNIT**, nr. 19/1995/525/611, 25 noiembrie 1996, § 53; **INCAL împotriva TURCIEI**, nr. 41/1997/825/1031, 9 iunie 1998, § 52; **LEHIDEUX și ISORNI împotriva FRANȚEI**, nr. 55/1997/839/1047, 23 septembrie 1998, § 51; **FRESSOZ și ROIRE împotriva FRANȚEI** [Marea Cameră], nr. 29183/95, 21 ianuarie 1999, § 45; **CEYLAN împotriva TURCIEI** [Marea Cameră], nr. 23556/94, 8 iulie 1999, § 74; **ERDOĞDU și INCE împotriva TURCIEI**, nr. 25067/94 și nr. 25068/94, 8 iulie 1999, § 47; **GERGER împotriva TURCIEI**, nr. 24919/94, 8

iulie 1999, § 46; **SÜREK și ÖZDEMİR împotriva TURCIEI**, nr. 23927/94 și nr. 24277/94, 8 iulie 1999, § 57/iii; **SÜREK împotriva TURCIEI NR. 1**, nr. 26682/95, 8 iulie 1999, § 58; **SÜREK împotriva TURCIEI NR. 4**, nr. 24762/94, 8 iulie 1999, § 54; **OKÇUOĞLU împotriva TURCIEI**, nr. 24246/94, 8 iulie 1999, § 43/ii; **ÖZTÜRK împotriva Turciei [Marea Cameră]**, nr. 22479/93, 28 septembrie 1999, § 64; **NILSEN și JOHNSEN împotriva NORVEGIEI [Marea Cameră]**, nr. 23118/93, 25 noiembrie 1999, § 43; **NEWS VERLAGS GMBH & CoKG împotriva AUSTRIEI**, nr. 31457/96, 11 ianuarie 2000, § 52; **ERDOĞDU împotriva TURCIEI**, nr. 25723/94, 15 iunie 2000, § 53; **ŞENER împotriva TURCIEI**, nr. 26680/95, 18 iulie 2000, § 39; **ŞENER împotriva TURCIEI**, nr. 26680/95, 18 iulie 2000, § 39; **İBRAHİM AKSOY împotriva TURCIEI**, nr. 28635/95, 30171/96 și 34535/97, 10 octombrie 2000, § 53; **E.K. împotriva TURCIEI**, nr. 28496/95, 7 februarie 2002, § 71; **KARKIN împotriva TURCIEI**, nr. 43928/98, 23 septembrie 2003, § 29-30; **GÜNDÜZ împotriva TURCIEI**, nr. 35071/97, 4 decembrie 2003, § 38);

l) în exercitarea supervizării, CEDO analizează atât conținutul cât și contextul afirmațiilor în cauză; restrângerea trebuie să fie proporțională cu legitimitatea restrângerii, autoritățile trebuie să justifice relevanța și suficiența lor (**JERSILD împotriva DANEMARCEI [Marea Cameră]**, nr. 15890/89, 23 septembrie 1994, § 31; **INCAL împotriva TURCIEI**, nr. 41/1997/825/1031, 9 iunie 1998, § 52; **LEHIDEUX și ISORNI împotriva FRANȚEI**, nr. 55/1997/839/1047, 23 septembrie 1998, § 51; **FRESSOZ și ROIRE împotriva FRANȚEI [Marea Cameră]**, nr. 29183/95, 21 ianuarie 1999, § 45; **ERDOĞDU și INCE împotriva TURCIEI**, nr. 25067/94 și 25068/94, 8 iulie 1999, § 47; **GERGER împotriva TURCIEI**, nr. 24919/94, 8 iulie 1999, § 46; **SÜREK împotriva TURCIEI NR. 1**, nr. 26682/95, 8 iulie 1999, § 58; **SÜREK împotriva TURCIEI NR. 4**, nr. 24762/94, 8 iulie 1999, § 54; **OKÇUOĞLU împotriva TURCIEI**, nr. 24246/94, 8 iulie 1999, § 43/iii; **ÖZTÜRK împotriva Turciei [Marea Cameră]**, nr. 22479/93, 28 septembrie 1999, § 64; **NILSEN și JOHNSEN împotriva NORVEGIEI [Marea Cameră]**, nr. 23118/93, 25 noiembrie 1999, § 43; **NEWS VERLAGS GMBH & CoKG împotriva AUSTRIEI**, nr. 31457/96, 11 ianuarie 2000, § 52; **ŞENER împotriva TURCIEI**, nr. 26680/95, 18 iulie 2000, § 39); trebuie să existe o proporționalitate între impactul afirmației sancționate și sancțiune (**LINGENS împotriva AUSTRIEI**, nr. 9815/82, 8 iulie 1986, § 40; **GERGER împotriva TURCIEI**, nr. 24919/94, 8 iulie 1999, § 50; **ŞENER împotriva TURCIEI**, nr. 26680/95, 18 iulie 2000, § 39); orice formalitate, condiție, restricție sau penalitate impusă considerată a fi necesară într-o societate democratică pentru sancționarea sau chiar prevenirea atacurilor indecente asupra obiectelor venerației religioase trebuie să fie proporțională cu scopul legitim urmărit (**OTTO-PREMIINGER-INSTITUTE împotriva AUSTRIEI**, nr. 13470/87, 20 septembrie 1994, § 49);

m) **Convenția** nu lasă prea mult spațiu restricțiilor în domeniul discursurilor politice sau discursurilor care ating interesul general; permisivitatea privind criticile față de guvern trebuie să fie mai

pronunțată decât privind cetățeni privați, chiar și politicieni; într-un sistem democratic acțiunile guvernului trebuie urmărite îndeaproape nu doar de către autoritățile legislative și judiciare, dar și de opinia publică; poziția dominantă ce ocupă guvernul îi recomandă să nu utilizeze sancțiunile penale, întrucât are alte posibilități de a răspunde la atacuri și critici injuste; autorităților competente ale statului rămân suficiente posibilități de a adopta, în calitatea lor de garanți ai ordinii publice, măsuri de sancționare adecvate fără ca acestea să devină excesive; totuși în situația în care afirmațiile incită la violență împotriva unor persoane sau oficiali ori împotriva unui segment al societății, autoritățile statului se bucură de o apreciere mai largă când examinează necesitatea restrângerii libertății de exprimare (**CASTELLS împotriva SPANIEI**, nr. 11798/85, 23 aprilie 1992, § 42; **WINGROVE împotriva REGATULUI UNIT**, nr. 19/1995/525/611, 25 noiembrie 1996, § 58; **INCAL împotriva TURCIEI**, nr. 41/1997/825/1031, 9 iunie 1998, § 54; **GERGER împotriva TURCIEI**, nr. 24919/94, 8 iulie 1999, § 46; **SÜREK și ÖZDEMİR împotriva TURCIEI**, nr. 23927/94 și nr. 24277/94, 8 iulie 1999, § 60; **SÜREK împotriva TURCIEI NR. 1**, nr. 26682/95, 8 iulie 1999, § 61; **SÜREK împotriva TURCIEI NR. 4**, nr. 24762/94, 8 iulie 1999, § 57; **OKÇUOĞLU împotriva TURCIEI**, nr. 24246/94, 8 iulie 1999, § 46; **ERDOĞDU împotriva TURCIEI**, nr. 25723/94, 15 iunie 2000, § 62; **ŞENER împotriva TURCIEI**, nr. 26680/95, 18 iulie 2000, § 40; **İBRAHİM AKSOY împotriva TURCIEI**, nr. 28635/95, 30171/96 și 34535/97, 10 octombrie 2000, § 52; **E.K. împotriva TURCIEI**, nr. 28496/95, 7 februarie 2002, § 70; **KARKIN împotriva TURCIEI**, nr. 43928/98, 23 septembrie 2003, § 28);

- n) libertatea de exprimare are o importanță specială pentru politicieni sau persoanele alese ca reprezentanții unui electorat, care trebuie să-și atragă atenția asupra preocupării lor; limitarea libertății de exprimare pentru un politician aflat în opoziție sau pentru un parlamentar solicită un examen mai temeinic din partea CEDO (**CASTELLS împotriva SPANIEI**, nr. 11798/85, 23 aprilie 1992, § 42; **INCAL împotriva TURCIEI**, nr. 41/1997/825/1031, 9 iunie 1998, § 46);
- o) fără dubii, libertatea discursului politic nu este absolut prin natura sa, statele pot introduce restricții și sancțiuni, CEDO având rolul final de a analiza compatibilitatea acestor măsuri cu libertatea de exprimare (**INCAL împotriva TURCIEI**, nr. 41/1997/825/1031, 9 iunie 1998, § 53)
- p) presa joacă un rol esențial într-o societate democratică; deși nu trebuie să treacă de anumite limite, cum ar fi privind securitatea națională, integritatea teritorială, amenințarea cu violență, prevenirea dezordinii și criminalității, respectarea reputației și drepturilor altora, necesitatea de a preveni transmiterea unor informații confidențiale, are sarcina de a oferi — într-o manieră conformă cu obligațiile și responsabilitățile sale — informații și idei de interes public, în particular în chestiuni politice, inclusiv cele care divid societatea dar și cele care prezintă justiția; libertatea presei reprezintă unul din cele mai bune posibilități de a crea o opinie privind ideile și atitudinile liderilor politici; libertatea jurnalistică

acoperă posibila recurgere la un grad de exagerare, chiar și provocare (LINGENS împotriva AUSTRIEI, nr. 9815/82, 8 iulie 1986, § 41-42; CASTELLS împotriva SPANIEI, nr. 11798/85, 23 aprilie 1992, § 42; DE HAES și GIJSELS împotriva BELGIEI, nr. 19983/92, 24 februarie 1997, § 37; FRESSOZ și ROIRE împotriva FRANȚEI [Marea Cameră], nr. 29183/95, 21 ianuarie 1999, § 45; SÜREK și ÖZDEMİR împotriva TURCIEI, nr. 23927/94 și nr. 24277/94, 8 iulie 1999, § 58; SÜREK împotriva TURCIEI NR. 1, nr. 26682/95, 8 iulie 1999, § 59; SÜREK împotriva TURCIEI NR. 4, nr. 24762/94, 8 iulie 1999, § 55; OKÇUOĞLU împotriva TURCIEI, nr. 24246/94, 8 iulie 1999, § 44; ERDOĞDU împotriva TURCIEI, nr. 25723/94, 15 iunie 2000, § 52; ŞENER împotriva TURCIEI, nr. 26680/95, 18 iulie 2000, § 41);

- q) presa nu are doar dreptul ci și obligația de a prezenta informații de interes public conform dreptului publicului de a primi aceste informații (JERSILD împotriva DANEMARCEI [Marea Cameră], nr. 15890/89, 23 septembrie 1994, § 31);
- r) nu se protejează doar informația în sine, dar și forma prin care se aduce la cunoștința opiniei publice (JERSILD împotriva DANEMARCEI [Marea Cameră], nr. 15890/89, 23 septembrie 1994, § 31);
- s) stabilirea pedepselor este în principiu de competența instanțelor naționale, CEDO consideră totuși că aplicarea pedepsei închisorii pentru o infracțiune în domeniul presei nu este compatibilă cu libertatea de exprimare a jurnaliștilor, decât în circumstanțe excepționale, mai ales atunci când au fost grav afectate alte drepturi fundamentale, ca de exemplu în cazul utilizării limbajului urii sau incitării la violență (CUMPĂNĂ și MAZĂRE împotriva ROMÂNIEI, nr. 33348/96, 17 decembrie 2004, § 115);
- t) principiile privind libertatea de exprimare vizează și funcționarii publici, deși este legitimat ca statul să impună față de ei obligația discreției, ținând cont de statutul lor special (AHMED și alții împotriva REGATULUI UNIT, nr. 65/1997/849/1056, 2 septembrie 1998, § 56).

8.2.4. Acest set de principii trebuie considerat ca fiind un întreg, limita dintre libertatea de exprimare și dreptul la demnitate nu poate fi analizat doar în contextul unora dintre aceste principii, omițându-i pe celelalte.

8.2.5. Cum arată aceste principii, exercitarea libertății de exprimare comportă obligații și responsabilități (lit. c), iar în societățile democratice trebuie să se sancționeze orice formă de expresii care diseminează, incită, promovează sau justifică ura bazată pe intoleranță (lit. f). În principal, o declarație este protejată dacă nu ofensează gratuit ci contribuie la orice formă de dezbateră publică capabilă de a duce la un progres al relațiilor umane. Declarația care face obiectul petiției nu are un astfel de caracter, cum s-a arătat la pct. 5.

9. În concluzie, considerăm că fapta prezentată în petiție reprezintă discriminare conform art. 2 alin. 1, art. 2 alin. 5 și art. 15 al O.G. nr. 137/2000, republicată.

Red.: H.I.

Opinie unanimă privind sancționarea faptei

1. **Ordonanța nr. 137/2000**, republicată, la art. 26 alin. 1, prevede sancționarea faptelor de discriminare cu amendă contravențională, fără să specifice posibilitatea aplicării sancțiunii de avertisment, ceea ce arată că legiuitorul a considerat că aceste fapte, prin gravitatea lor, trebuie sancționate ca atare.

2. **Ordonanța nr. 2/2001**, actualizată, la art. 7 alin. 3 prevede că avertismentul poate fi aplicat și în cazul în care o astfel de sancțiune nu este expres prevăzută de lege (alin. 3), arătând că „*avertismentul se aplică în cazul în care fapta este de gravitate redusă*”.

3. Discriminarea prezentată de petent afectează un grup de persoane (femeile), ceea ce, în conformitate cu art. 26 alin 1 al **O.G. nr. 137/2000**, trebuie sancționată mai sever.

4. Directivele Uniunii Europene în domeniu și jurisprudența Curții Europene de Justiție solicită statelor membre Uniunii Europene aplicarea de sancțiuni efective, proporționale și descurajante. Neaplicarea unei amenzi contravenționale nu se poate considera a fi o sancțiune efectivă și descurajantă. Proporționalitatea se poate asigura prin acordarea graduală a amenzii, în funcție de gravitatea faptei, între limitele stabilite de lege.

5. Faptele au fost comise de o persoană cu o funcție importantă în România, ceea ce accentuează gravitatea faptei.

6. În concluzie, decidem aplicarea unei amenzi contravenționale în valoare de 1000 lei.

Red.: H.I.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (2) din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, **cu 6 voturi pentru și o abținere** (Asztalos Csaba Ferenc) ale membrilor prezenți la ședință,

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

1. Faptele sesizate, constituie discriminare potrivit art. 2 alin. 5 din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată;

2. Se sancționează partea reclamată cu amendă în cuantum de 1000 lei, potrivit O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată;

3. Clasarea dosarului;

4. Se va răspunde părților în sensul celor hotărâte;

5. O copie a hotărârii se va transmite părților:

VI. Modalitatea de plată a amenzii:

La Direcția Generală a Finanțelor Publice a județului Argeș, conform Ordonanței nr. 2 din 12 iulie 2001 privind regimul juridic al contravențiilor. Contravenientul este obligat să trimită dovada plății amenzii către Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării (cu specificarea numărului de dosar) în termen de 15 de zile din momentul în care constituie de drept titlu executoriu, conform art. 20 alin. 10 al O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată

VII. Calea de atac și termenul în care se poate exercita.

Prezenta hotărâre poate fi atacată la instanța de contencios administrativ, în termen de 15 zile de la data primirii, potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare, republicată și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ.**

Membrii Colegiului Director prezenți la ședință:

ASZTALOS CSABA FERENC - Membru

CAZACU IOANA- Membru

HALLER ISTVAN - Membru

JURA CRISTIAN - Membru

DRAGOȘ TIBERIU NIȚĂ- Membru

VASILE ALEXANDRU VASILE - Membru

VLAȘ CLAUDIA SORINA- Membru

Hotărâre redactată de către:

Vasile Alexandru Vasile – Membru Colegiul Director al CNCD

Vasile Daniel – Asistent Colegiul Director al CNCD

Data redactării: 19.10.2011

Notă: prezenta Hotărâre emisă potrivit prevederilor legii și care nu este atacată în termenul legal, potrivit **OG 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii 554/2004 a contenciosului administrativ,** constituie de drept titlu executoriu.

